

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. II. Adversariorum argumenta referuntur, ac expenduntur cum responsionibus, & conclusione super ijdem reflexivâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

gia, civitates, oppida, castra, status, villas, castella, aut alia loca vos, & quemlibet vestrum transire contingat, sub penis, sententijs, & censuris tam in Constantiensi, & Senensi, quam hujus sanctæ Synodi sacris Decretis contentis, & fulminatis districtè injungendo, quatenus vos, & vestrum quemlibet cum Comitiva hujusmodi securos, liberos, & tutos cum rebus, & bonis vestris unversis, ire, stare, & redire sine molestia, & impedimento permittant, de securitate, & conductu à nobis requisiti, quoties opus fuerit, favorabiliter providendo. Patet igitur, Episcopos Galliarum, qui magno numero aderant in Consilio Basileensi, magnaque ibi auctoritate pollebant, aliter, quam modernos sensisse de potestate Ecclesiarum in Principes.

10. Concilium Tridentinum Sess. 25. de Reform. c. 19. privatos declarat dominio civitatis, castri, aut loci, ea concedentes ad Monachiam, & si feudalia sint, directis Dominis acquisita decernit. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine Domini temporales, qui locum ad Monachiam in terris suis inter Christianos concesserunt, eo ipso sint excommunicati, ac jurisdictione, & dominio civitatis, castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, privati intelligantur; & si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. In ipsos autem decernentes profert omnium bonorum proscriptionem. Qui verò pugnam commiserint, & qui eorum patrum vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetue infamiae poenam incurrant, & ut homicidae juxta sacros Canonum puniri debeant, &c. Vide Duvallium 2. 2. q. 17. Respondetur fortasse, Concilium Tridentinum non esse receptum in Gallia, sed de illa receptione tractavimus alibi. Satis hæc est, ut notemus, Concilij Oecumenici sententiam ad minus Comitiorum Cleri Gallicani declarationi esse anteponendam.

11. Sed quæ opponetur responsio & Concilij Constantiensis in Gallia recepti tanquam generalis, & aliorum Conciliorum ubique receptorum, vel ut indubitatè Oecumenicorum auctoritati? Mirum est, quomodo doctrinam, tot, tamque augustorum Cœtuum sententiæ advertam, Illustrissimi Præsules Parisijs congregati declarare aut sint publice tranquillitati necessariam, nec minùs Ecclesie, quam Imperio utilem, ut verbo Dei, Patrum traditioni, & Sanctorum exemplis consonam omnino retinendam.

§. II.

Adversariorum Argumenta referuntur, ac expenduntur cum Responsionibus, & Conclusione super ipsidem reflexivâ.

ARGUMENTUM I.

Desumptum ex Regiæ potestatis immediatè à Deo promanatione.

12. EX parte adversâ licet I. argumentari. Concilia Oecumenica super Divinis Oraculis suas decisiones unicè fundantia, merito

agnoscunt potestatem Regum esse immediatè à Deo. Ergo quæcumque unquam ex Concilijs Oecumenicis circa Papæ supra Reges superioritate adferri posse videntur argumenta, eatenus sunt semper accipienda, ut salva, & integra permaneant ista principia: Quod nempe temporalis Regum dignitas, æquè ac spiritualis sit instituta à Deo, atque ab hoc singulis Regibus immediatè collata: cum quibus principijs stare haud potest Pontificis super Reges, eorumque dignitatem, ac potestatem auctoritatis superioritas.

Responsio.

AD hanc rationationem respondet præcatus Author dicta lib. 4. cap. 4. Dissimulandam fore præinsinuatam de Regno per Deum immediatè collato opinionem, si eò tantum spectaret, ut populi libentiùs Principibus subjacerent, debitamque illis fidem religiosiùs servarent; licet enim error nunquam ex se bonus sit, neque probandus; utilis tamen ex occasione interdum est, atque tolerandus. Sed qui Regiam auctoritatem nimis extollunt, hoc tantum sibi videntur propoluisse, ut Ecclesiastica Jura invadentium injussum, eo prætextu excusent, quòd, ut inquit Petrus de Marca lib. 2. cap. 1. §. 1. perinde in Reges singulos, ac Episcopos auctoritas à Deo immediatè derivetur. Perfectam inter illos æqualitatem tribus primis Paragraphis hujus Capitis adstruere nititur: Primus sic incipit: In collatione duarum potestatum egregie conficitur, Regiam a quo à Deo institutam fuisse ac spirituales, & solidam humanarum rerum administrationem illi demandatam. Et infra: Certum, & constantissimum esse debet apud pios, & devotos Regum cultores, unicuique Regum potestatem Regiam immediatè à Divino Numine conferri.

Hæc si scortim considerentur, falsa quidem sunt, sed neminem lædere videntur. At verò si conferas, quæcumque Author in opere illo, alijque Gallicani Scriptores in suis libris, Principibus in Ecclesiam permittunt, ratione protectionis, tuitionis, seu Custodiæ Canonum, quam asserunt, Regibus à Deo commissam, comperies, ex ipsorum mente in multis paulò minore Pontifici, in aliquibus æqualem, & in nonnullis etiam majorem esse, & quidem à Deo datam Laicis viris circa res Ecclesiasticas potestatem. Itaque prætermitti omnino non potuit questio, ex cuius neglectu, tandem populo persuaderetur, quæcumque à Laicis patitur Ecclesia, non injurias esse, sed Jura Divinitus tradita.

Audi Renatum Choppinum de sacra Politia lib. 1. tit. 7. §. 9. expressis verbis tribuentem Regibus auctoritatem in res. Ecclesiasticas ex quodam Jure Divino, Numinis afflatu, ac sacra quâdam unctione; Hoc certe litterarum monumentis proditum legimus, Regum nomen in terris haudquaquam ortum fuisse, sed calitùs à Dijs emissum, Regesq; ipsos ita institutos, qui Numine afflatis, & sacro delibuti oleo, Divinum quid præferrent, penes quos etiam sacrarum potestas foret, Authore Eusebio Historie Eccles. volum. 1. Exim

1. *Ex in Gallis Orator Aegidius Romanus libris editis asseruit, sacrorum Beneficiorum erogationem ad Reges, ac Caesares pertinere Philippi IV. Regis temporibus. Quid amplius dixisset de Episcopo, qui Spiritum sanctum accipit, dum ex institutione Christi per impositionem manuum Presbyterij, per sacram unctionem, aliosque mysticos ritus consecratur ad gubernandam Ecclesiam?*

16. Ut aliquid à Deo immediatè esse dicatur, alterutrum ex his duobus requiritur, ut scilicet potestas, quæ confertur, non possit ab alio dari, quàm à Deo; vel etiam, si ab alio concedi posset, Deus ipse solus de facto velit elargiri. Alium modum non video, nisi quis de verbis contendere, non de rebus quærat disputare. Sacerdotum potestas ad faciendum in Sacrificio Missæ Corpus Christi, vel ad dimittenda peccata, non potest ad alium, quàm ad Deum immediatè referri; quamvis accipiatur per impositionem manuum Episcopi. Quia nemo potest peccata dimittere, vel Corpus Christi conficere, nisi solus Deus, tanquam causa Principalis, & ejus ministri tanquam causæ Instrumentales & minores principales. Majus autem est, illa efficiendi potestatem communicare, quàm illa per se efficere. Potest verò quilibet homo liber Principis regimini se se subjicere, ad ei parendum se se adstringere, fidem spondere, denique ad omnia illa officia se obligare, quæ Principes à subditis exigunt. Unde nihil opus est, ad Divinam omnipotentiam recurrere pro rebus illis, quæ ab hominibus præstari possunt, & quæ saltem ex parte quotidie præstantur.

17. Solum igitur, si non expectato hominum consensu, atque sine ullâ illorum operâ, Deus ipsis Regem præponeret, iste à Deo immediatè suam potestatem haberet; id aliqui Doctores de Saule, & Davide opinantur, quamvis negantibus alijs, sed nemo ita constitutos in Gallia Reges somniavit.

18. Mutationes, quæ in Principatu Gallicano contigerunt, satis indicant, illum non esse immediatè à Deo, sed à populorum consensu. Quæ enim ratio Divina postulabat, ut modò à Clodovei familia, modò à familia Pipini, denique ab Hugonis Capeti posteris regeretur. Ut primò Reges per electionem, alij per successionem Regnû adipsicerentur, ut principio admitterentur etiam illegitimi, deinde tantum legitimi, ipsæque masculi?

Obiectio.

19. **EX** parte adversâ instari potest, ut probetur, potestatem Regum esse quidem immediatè à Deo, illisque ex Divino præcepto esse parendum; at tamen Regiam autoritatem non æquè ac Ecclesiasticâ immediatè à Deo confecti.

Responsio.

20. **EN** parata est hujus utriusque asserti probatio ex ijs autoritatibus, quæ à præcitato Petro de Marcâ proferuntur, vel citantur, alijsque insuper, quas poterat adducere. Cum enim S. Augustinus lib. 5. de Civit. Dei. cap. 21. *Qui Augusto, ipse & Neroni; quis Vespasiani,*

vel patri, vel filio suavissimis Imperatoribus ipse & Domitiano crudelissimo (Regnum dedit.) Et Tertullianus Apolog. cap. 30. Unde Imperator, unde & homo, antequam Imperator; inde potestas illi, unde & spiritus. Et sanctus Irenæus lib. 5. adversus hereses cap. 24. cuius jussu homines nascuntur, huius jussu & Reges constituuntur: Et sanctus Epiphanius hæresi 40. Videlicet, ut hæc mundi potestas à Deo stabilita sit, gladiique lus obtineat? Neque verò id aliunde, quàm à Deo ad vindicandum accipit. Hi, inquam, Patres nihil aliud intendunt, quàm Principatum non à Diabolo, seu à falsis Dijs, ut volebant ij, quos contra disputabant, sed à Deo vero dari. Utrum autem immediatè, vel per populi electionem, aut consensum, non definiunt, ut patet textus integros legentibus. Tertulliani consilium est, ostendere, falsos Deos pro Imperatoribus non esse orandos, sed verum Deum; S. Augustini, non à falsis Dijs, sed à Providentiâ Divinâ Imperia distribui. S. Irenæus hoc argumentum tractat, de diaboli perpetuo mendacio, potestatibus, quibus nos parere oportet, atque Imperijs terrenis, quatenus à Deo, non à diabolo constituantur. S. Epiphanius Hæreticos Archonticos impugnat, Principem Sabaotî legitimo in orbe collocantes, tyrannidem ibi exercentem, blasphemantes Deum, ac dominationem ejus spernentes.

S. Isidorus Pelusiotus Epist. 216. *Potestatem, inquit, hoc est, Imperium, & Regnum à Deo formatum, atque institutum esse, profectum est, ut ne ornatus in statum inornatum degeneret. Verum (quod etiam de supra citatis, & alijs dici posset) hoc ad Divinam Providentiam referendum est, quæ Principatum quidem approbat, & confirmat, vultque Principibus legitimis etiam discolis obtemperari; non tamen singulis potestatem aliquam supernaturalem, quemadmodum Sacerdotibus Deus infundit, imò aliquos Principes, impios scilicet regnare permittit, quamvis non approbet, ut subjungit idem S. Isidorus; Quod si quis impius, aut sacrilegus in illud irruerit, handquaquam scilicet hunc à Deo creatum, ac designatum esse dicimus, verum permissum esse. Quod de tyrannico usurpatore tantum non intelligit. Prosequitur enim; Quod mirum aut Pharaonis in modum improbitatem omnem suam evomat, atque ita extremo supplicio excrucietur, aut eos, qui crudelitate opus habent, ad meliorem mentem revocet, quemadmodum Rex Babylonis ludæos.*

Idem clarius explicat S. Ioannes Chrysofost. homil. 23. in Epistol. ad Romanos in hæc verba; non est potestas nisi à Deo, quæ sic interpretatur; Quid dicis? Omnis ergo Princeps à Deo constitutus est? Istud, inquit, non dico. Nec enim de quovis Principe mihi sermo nunc est, sed de ipsa re. Quod enim Principatus sunt, quodque hi quidem imperant, illi verò subiecti sunt, quodque non simpliciter, ac temerè cuncta feruntur, nec fluctuum instar populi huc, atque illic circumaguntur, Divinæ Sapientiæ opus esse, dico. Propterea non dicit; non enim Princeps est, nisi à Deo, sed de re ipsâ disserit, dicens, non enim potestas est nisi à Deo. Quid potest his verbis luculentius considerari?

23. **A**uthoritatem Justiniani (quâ toties utitur D. de Marca, cum deprimenda est Ecclesiastica Jurisdicção, & Principum voluntati subijcienda) hic repudiat, quasi B. Pauli, & alijs Divinarum Scripturarum oraculis contrariam, quibuscum si pugnaret, ab omnibus Christianis sanè esset reiicienda. Sed quis persuadeat, Justinianum adeò tractandarum rerum Divinarum, & Ecclesiasticarum cupidum, & gloriæ avidum, rem Imperiali dignitati tantum splendorem conferentem ignorasse? Qui tam sæpe Episcopum agebat, nescisset, suam authoritatem æquè ac Sacerdotalem à Deo immediatè profectam? Novit certè Justinianus, potestatem Regiam à Deo esse; sed in eo, quem diximus, sensu. Ait ille ff. de orig. tur. leg. 2. §. 9. *Quia difficilè plebs convenire cepit, populus certè multò difficilùs in tantâ turbâ hominum: necessitas ipsa curam Reipublicæ ad senatum deduxit. §. 11. Novissimè sicut ad pauciores juris constituendi via transisse, ipsis verbis dicantibus, videbatur: per partes evenit, ut necesse esset, Reipublicæ per unum consuli. Nam senatus non perinde omnes Provincias gerere poterat. Igitur constituto Principe, datum est ei jus, ut, quod constituisset, ratum esset. Item ff. de constit. Princ. lib. 1. Quod Principi placuit, legis habet vigorem, utpote cum lege Regiâ, quæ de imperio ejus lata est, populus ei, & in eum omne suum Imperium, & potestatem contulerit. Oritur ergo immediatè à populorum consensu authoritas Regiâ: sed à Deo tanquam à primo fonte proficiscitur, ab eo consensus hominum confirmatur, ab eo Regum contemptus vindicatur, idque Justinianum non latuit, ut significat ejus verba Nov. 6. Maxima quidem in hominibus sunt dona, à suprema collata clementiâ, Sacerdotium, & Imperium, & quidem illud Divinis ministrans, hoc autem humanis præsidens, ac diligentiam exhibens, ex uno, eodémque principio utraque procedentia, humanam exornant vitam.*

24. **R**ejectâ Justiniani authoritate, non miror Aristotelis non haberi rationem; illud tantùm miror, quod addit Dominus de Marca loc. cit. §. 2. quòd de Regibus opiniones in Aristotelis officinâ constare, magno studio etiam à Christianis arreptæ sunt. Si quidem, ut ille vult, erant sacris Scripturis contrariæ, quomodò potuerunt magno studio à Christianis arripi? An Christiani minùs Spiritùs sancti, quàm Aristotelis authoritati tribuunt? Docent communiter Patres, nullam gentem sincerius Reges colere, eorumque mandata, Divinæ Legi non repugnantia, fidelius exequi, quàm Christianum populum: quomodò ergo arriperent opiniones non minùs legi Divinæ, quàm Principum potestati infensas? Sed illa Divinæ Scripturæ testimonia non aliud suadent, quàm à Divinâ Providentiâ constitui Principes; Divinæ ordinationi resistere, qui eis resistit; eumque sibi damnationem acquirere, qui iustis eorum mandatis non obtemperet. Hæc Christiani omnes fatentur: Regiam potestatem æquè à Deo institutam fuisse ac spiritualem; ac perinde in Reges singulos, ac in Episcopos authoritatem à Deo immediatè derivari, nec sacre Scripturæ docent, nec Christiani rerum Theologicarum periti credunt.

25. **S**ed ne in re tam apertâ tempus teramus, id unum ab eis peto, qui docent, potestatem Regiam æquè à Deo institutam fuisse ac spirituales, & unicuique Regum potestatem Regiam immediatè à Divino Numine conferri, quodnam sit Sacramentum, quo potestas illa traditur, ubi, à quo, quando, & quomodò institutum?

*ARGUMENTUM II.
Adversariorum.*

26. **E**x parte adversa licet 2. argumentari. Si quæ vel Summorum Pontificum, vel Conciliorum etiam Oecumenicorum extent constitutiones, per quas Regibus, seu Imperatoribus adempta noscatur suæ dignitatis authoritas, oportuit, tales sanctiones fundatas fuisse super quæstione Facti, an videlicet Principes, de quibus illic agebatur, eos contraxissent reatus, propter quos essent exautorandi? At non Papam duntaxat, sed Concilia quoque Oecumenica in ijs, quæ Facti sunt, errare posse.

Responsio.

27. **A**uthor Regalis Sacerdotij cit. lib. 1. §. 20. n. 11. respondet in hunc modum: Sententias in Concilij contra Imperatores latas, & Ius & Factum complexas esse. Factum quidem, quia Regibus Imperium abrogabant, ob delicta ab ijs commissa. Ius verò, quia sententiâ in Principes dictâ, ijsque authoritate exutus, subditique juramento liberatis, hoc ipso Concilia implicite quidem, sed tamen necessariò supponebant, authoritatem & potestatem id faciendi, esse penes Ecclesiam. Quando igitur Innocentius IV. in Concilio Lugdunensi declaravit, Henricum Imperatorem authoritate Apostolicâ Imperio privatum, ejusque subditos omni Juramento solutos esse, declaravit etiam, penes Apostolicam Sedem esse potestatem, authoritatemque eum Imperio privandi, ejusque subditos juramento solvendi, quo prius tenebantur: quæ proinde declaratio ad Ius, non ad Factum pertinet. Imò in Concilio Lateranensi IV. sub Innocentio III. Cap. De Hæreticis. & in Concilio Constantiensi expressè dicitur: *Principes, si Hæresis convincantur, Regno & sacris interdici posse. Quæ definitio est meri Iuris, & abstrahit à Facto exercito, in quo tantùm error contingere potest.*

28. **A**dvertunt insuper Theologi, Concilia, & Pontifices etiam in Facto errare non posse, quando Factum est evidens Conciliariter, omnique diligentia examinatum, testimonio publico nixum, & cujus error Ecclesiam in perniciem adduceret: tunc enim locum habet illa Christi promissio Joann. 16. *Cum venerit ille spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* Et ita communiter tenent Theologi, docentque, Pontificem, & Ecclesiam in Canonizatione Sanctorum, in proponendâ hæc, vel illâ scripturâ Canonicâ, & in hæc, vel illâ Apostolicâ doctrinâ explicandâ errare non posse. Quæ tamen omnia, uti patet, dependent ex factis.

facto, & testimonio hominum ex se fallibili, nisi Providentia Divina Ecclesie suae caveat.

Obiectio.

19. **E**X hac responsione occurrit obiectio valde ponderosa; quomodo scilicet fidei principium universale sub hypothese quapiam ex factis hominum dependente, nec nisi sub humanis metaphysice fallibilibus testimonijs applicatum, prevaleat possit, ad cuiuspiam particularis, non nisi ex *Facto eiusmodi* subsistentis, nec nisi humanis, natura sua fallibilibus testimonijs, probate conclusionis veritatem plus, quam metaphysice certam subinferendam, ut sic reducibilem in ipsam etiam dogmaticam fidei certitudinem?

Responsio.

30. **H**ujus quaestio sequentem à posteriori accipere rationem, cum revelatione rationis à priori inferri exponenda. Sic namque event in Canonizatione Sanctorum, ut illud fidei principium, *quisquis in statu gratiae sanctificatus decedit, est consortis aeternae gloriae*, sub hypothese *factorum* ab homine dependentium, & testimoniorum humanorum applicetur ad auctoritativam de hujus Sancti celesti beatitudine declarationem faciendam, sub certitudine in ipsius etiam fidei veritatem non virtualiter duntaxat, sed etiam formaliter reducibili. Sic res se habet circa sacrae Scripturae libros qui Canonicos, vel traditionem quampiam eam Apostolicam, ab Ecclesia definiendos sub quapiam à *Factis* hominum ut plurimum dependente hypothese. Anneigitur aequum fas erit dicere, quod in Regibus ob gravissima facinora exauthorandis, Concilia Oecumenica, ex ipsismet fidei principijs, Ecclesiae circa hoc auctoritatem firmantibus processerint? Quo etiam posito, rursus disquirere licet, an Oecumenica Concilia ad eam Regum exauthorationem procedendo ex humanis testimonijs, & *Factis* ab hominum fallibilitate dependentibus, sententiam suam eam cum firmitate dicere valuerint, ut aequè, ac illa de Canonizatione Sanctorum, seu Canonicorum sacrae Scripturae librorum definitione illationes essent sub omnimoda, plusquam metaphysice certitudine reducibiles in certa fidei principia? Illud prius equidem in *antecedentibus* fuit demonstratum, hoc autem posterius vix congruit, ut asseramus. Restat igitur discutienda difficultas, qualiter praesumptae Conciliorum de exauthorandis Regibus sententiae iudicialiter dici possint superexcedere probabilitatis, sub qua *moralis* quoque certitudo subsistere valet, sphaeram & mensuram? Hoc igitur in *Conclusionis proxime sequenti probatione* relevamus ostendendum.

ARGUMENTUM III.
Adversariorum.

31. **E**X parte adversa licet III. argumentari. Summos Pontifices, & Concilia, quae Principibus Regnum abrogarunt, secutos fuisse sen-

tentiam probabilem, quae habet, eos hoc posse. Non ergo sequitur, hanc sententiam esse certam, sed tantum probabilem, & fuisse ut talem à Concilijs suppositam.

Responsio.

32. **A**D hanc argumentationem à semet efformatam fuse responderet Author *Regalis Sacerdotij*, tit. §. 20. n. 9. Nihil posse tam Augusto Reipublicae Christianae Senatu, & cui ipse Spiritus sanctus praesidet, indignum dici; quam voluisse illum in re tanti momenti, in qua non de Imperijs tantum, & Coronis, sed de tot bellis, schismatibus, animarum, Ecclesiaeque periculis agebatur (quae omnia ex illis in Reges sententijs, & abdicacionibus plerumque nascebantur) ad miserum illud optinandi praesidium confugere, quo in Scholis nihil incertius, tantasque in Ecclesiam, ac mores, legesque omnes corruptelas induxit, ut saepe interdicta, execrationesque Romani Pontificis provocaverit, nullam ferè humanam, Divinamque legem reliquerit non aliquo abusu fœdè contaminatam, & utinam fallat augurium! Huic opinanti licentiae, nisi remedio aliquo occurrat Ecclesia, vix credimus, alio modo elapsis retrò saeculis gravius afflictam esse: cujus tot indicia, & prognostica experimur, omni in commercijs, foederibus, juramentis, judicijs, praecipisque sublatâ sinceritate: idque opinionum probabilium praesidio, quibus tot aequivocationum, restrictionum, tergiversationum ludibria debemus, in hoc unum laborante ingenio, ut via voluptatibus pateat, & virtutes, legesque honesto exilio proferantur. Absit ergo, ut dicamus, Ecclesiam totam, & Concilia universalialia in re tantâ, summi que momenti, suae auctoritatis incertam Regibus, & Imperijs litem movisse; nec enim Regna & Coronae opinionibus dari possunt, adimique, sed certâ ratione. Et ideo Vasquez *in 1. 2. tom. 1. disp. 64.* docet, nullum Principem etiam supremum in controversiâ tantum probabili, aut etiam probabiliori posse sententiam ferre, eamque armis tueri, & bello proficere, nisi jus evidens habeat, dicitque, contrarium nihil probabilitatis habere, nec in parvam Reipublicae Christianae perniciem cedere. Eodem pacto legibus statutum est, neminem ex solis probabilibus damnari posse, sed plenè, & manifestè convictum: praecipue in causis gravibus, & arduis, in quibus requiruntur gravissima, & luce meridiana clariora argumenta. Ex *Leg. ult. Cod. De probat.* Quare Pontifices, & Concilia universalialia non potuerunt, ad Reges Imperio exturbandos, solvendoque juramento, & obedientiâ subditos, procedere, nisi potestatis suae certi, non tantum probabili ratione aliqua ducti.

33. **S**ed etto, sententiam, quae illam Pontifici, & Concilio *indirectam* in Reges, iustitiae ratione, Ecclesiaeque necessitate ita exigente, deturbandos potestatem asserit, vide in Principibus tantum probabilem, non certam, adhuc nihilominus tenentur illi subiacere, quia

quia in dubio, an res præcepta sit licita, & Superior limites potestatis excedat, tenemur obedire, quamdiu non apparet evidenter, esse præceptum de re malâ, & extra limites potestatis, uti tradunt Theologi cum Patribus relatis in *Cap. Memoriam. dist. 19. Cap. Quid culpatur. 23. q. 1. Cap. Contra morem. dist. 10.* In quem sensum sanctus quoque Gregorius homil. 26. in Evangelia ait: *Sub magno moderamine Pastores Ecclesie vel solvere studeant, vel ligare. Sed utrum iuste, an iniuste obliget Pastor, Pastoris tamen sententia gregi timenda est, ne is, qui subest, & cum iniuste forsitan ligatur, ipsam obligationis suæ sententiam ex aliâ culpâ mereatur. Pastor ergo vel absolvere indiscretè timeat, vel ligare. Is autem, qui sub manu Pastoris est, ligari timeat vel iniuste, nec Pastoris sui iudicium temerè reprehendat, ne, etsi iniuste ligatus est, ex ipsâ tumidæ reprehensionis superbiâ, culpa, quæ non erat, fiat.*

Objectio.

4. Instari potest ex parte adversâ. Quandoquidem probabilitatis nomen in publico Iudicii, Reges præcipuè concernentis, sententijs, ad eò exosum habetur, imò periculis enumeratis reverâ obnoxium reputatur, num proinde tutum erit, præsentis difficultatis punctum in hoc statuere, quòd scilicet sententiæ illæ, quas Summi Pontifices, atque Concilia Oecumenica adversus Reges, & Imperatores publicæ Religionis, sanctæque Ecclesie infensos hostes statuerunt, ad eos Regno ac Imperio turbandos, & ejciendos, nixâ fuerint majori, quàm *moralis* duntaxat certitudine? Et dum videri posset saltem ex ea parte, quæ est *Facti*, non nisi prudentialis humanæ conditioni proportionata, *Physicæ*, ac *Metaphysicæ* certitudini haud coarctanda in probationibus judiciarijs intervenisse; utrum ex parte saltem *juris* sublitterit certitudo plus quàm *moralis*?

35. At si hæc etiam certitudo in ijs, quæ *Juris* sunt, circa sententias adversus Reges, ac Imperatores latas fuisset observata, nunquid hæc etiam comparata cum dogmaticâ certitudine, longè inferioris esset conditionis, quoad rem ipsam fallibilitati prorsus obnoxia? Etenim ex toto illo Authoris præcitatî discursu nullum patet fundamentum, ex quo in illis Summorum Pontificum, ac Conciliorum Oecumenicorum adversus Reges, ac Imperatores procedentium sanctionibus, major eluceat veritatis firmitas, quàm *moralis* certitudinis, quæ *realis* fallibilitatis sphaeram minimè supergreditur. In quo ad eò centro versatur ratio præsentis difficultatis seq. *concl. prob. 3.* accuratiùs expendenda.

CONCLUSIO.

36. Conciliorum Oecumenicorum super Ecclesiasticâ erga Reges potestate sanctiones, ex *intrinsicâ* suâ vi, ac energîâ præferunt auctoritatem, quâ prævalidè eliduntur Argumenta in contrarium allata.

Explicatur. Solemnis præliminaliter hæc quæstio moveri posset: *An Decreta Concilij Oecumenici sint fidei Divinæ, vel humanæ duntaxat?* Sed distinguendum est: sacrarum namque Synodorum definitiones spectari possunt vel *objectivè*, vel *formaliter*. Nam *objectivè* important ipsamet fidei dogmata, illibato Verbo Dei contenta, & super candelabrum Ecclesie posita per Oecumenici Concilij definitiones. At *formaliter* important sacri Concilij Divinâ Spiritûs sancti assistentiâ autorizatam verâ, ac genuinâ sacrarum Litterarum interpretationis sententiam: quæ ut sic est solùm *participativè* Divina, estque ad eò inferioris gradus, quàm sacrarum Scripturarum, seu fidei dogmatum autoritas, cum ista ipsi Veritati Primæ immediatè innitatur, & per hanc, ceu fidei Theologicæ motivum specificativum in se ipsa essentialiter autorizetur. Unde Concilij decisoria sententia secundum se *formaliter* considerata, licet supernaturalis, verum sacræ Scripturæ sensum, Primamque ad eò Veritatem revelantem applicantis ad voluntatem, ut in fidei, ac Divinæ revelationis obscurâ obsequium captiver, ac moveat intellectum. De hæc igitur tum *essentialiter*, tum *participativè* Divinâ Conciliarium Decretorum auctoritate agemus in sequentibus: in hoc equidem §. visuri; utrum *Argumenta superius in contrarium opposita, habant aliquid efficacie ad diminuendam energiam Conciliarium Decretorum, §. 3. deducendorum.* Exinde verò in eodem §. 3. expensuri. *An præallegatæ sanctiones Synodales ex parte objecti important aliquod fidei dogma super Ecclesie candelabro jam positum, ac definitum, cum formaliter eo potantur prudentialis credibilitatis pondere, per quod nefas sit, Articulos sic definitos revocare in dubium?*

PROBATIO I.

IN qua fit confutatio Argumenti adstruentis, Regiæ dignitatis collationem esse *juris Divini*.

Etenim *Politicam*, & *Civilem* Jurisdictionem esse Divinitus concessam immediatè Communitati, atque ex hujus voluntariâ translatione derivatam in Principem aliquem, seu Imperatorem, seu Regem, eruitur ex lege 1. ff. de Constitutionibus Principum. Et leg. 5. §. Novissimè. ff. de orig. juris. Ex quo namque homo per naturam suam noscitur esse animal sociale, ac politicum, lumine naturali æquè notum esse debuit, oportere, inter homines subsistere politicum quodpiam regimen, non Justitiæ duntaxat inter privatos, sed boni quoque publici moderativum, sicque concivium in unum corpus politicum coadunatorum ordinativum ad Commune Civitatis, seu Republicæ Bonum. In cujusmodi ad eò regimine politico oportuit, statui supremam quampiam potestatem, cujus decisorijs sententijs universi acquiescere deberent, ut sic publica pax, & tranquillitas conservari valeret. At sicuti jure naturæ haudquaquam fuit

determinata sphaera cuiusque seu Nationis, seu Regionis, ac Provinciae, seu Civitatis, alteriusque Communitatis, sed illa est constituta libera hominum conventionione, in diversa climata, ac terras sponte sua sese dividendum; sic neque jure naturae fuit determinatum, an in uno, vel pluribus, vel etiam in tota per consensum hominum in unam seu Nationem, seu Provinciam, aliudve politicum regimen liberè se coadunantium Communitate, subsisteret illa per jus naturae ab ipsomet Deo immediate constituta suprema gubernativa potestas. Et hinc jure naturae haud subsistit definitum, quod vel in hac, vel in illa Natione sit Monarchicum potius, quam Aristocraticum, vel etiam Democraticum regimen. Multò minus jure naturae potest esse definitum jus haereditarium politici regiminis, intra certam aliquam stirpem propagandi, sicque magis adhuc remotum est à jure naturae, quod determinarit individuas politico regimini praeficiendas personas: sed haec universa pendet ex constitutione hominum.

38. Quandoquidem ergo Regia, seu Politica potestas secundum se formaliter sit juris Divini, ejus tamen collatio varijs ab hominum placito dependentibus affecta conditionibus, subiecta sit humanis ordinationibus, & constitutionibus: quandoquidem etiam jus Regiae potestatis, seu supremae politicae non in actu signato, & quasi in abstracto, in se formaliter consistens, ut sic luminis naturalis necessario jure constitutum, sed concretè, & subjectivè spectatum, quò pro isto seu climate, seu natione, seu provincia coarctatum, & quò huic praecise iurpi jure haereditario communicatum, vel quò jure electivo sub hac, vel illa norma, modoque regiminis uni, vel pluribus destinandum, sicque adeò quò huic individuo supposito applicatum, seu applicabile, sit dependens ex hominum ordinationibus. Idcirco emergit hinc quaestio; An Regiae potestatis collatio faciendae homini Christiano characteri insignito, sicque Ecclesiasticae potestati subiecto, & ab hominum, vi characteris in Baptismate accepti, Ecclesiae sanctae aequè subditorum dispositionibus dependens, expers dicenda sit moralitatis in Regnum caelorum ordinabilis? Nullus profectò vel Rex, vel populus Christianus Regiae gubernationis, vel activè, vel passivè contors, ullam in se moralitatem patietur, ut expers esse debeat illius ad Regnum caelorum ordinabilitatis, vel certè, si ejusmodi ordinabilitatem à se conetur evertere, certa, & indubitata in ipso stabit suae moralitatis à Regno caelorum deordinatio, quae & ipsa subijcitur Ecclesiae clavibus. Jacto igitur indubitato illo fundamento, quòd Regiae potestatis collatio tum quò in certum individuum suppositum derivata, tum quò ex hominum ordinationibus originariè profluens, sit moralitatis in Regnum caelorum ordinabilis capax, & particeps, oportet hoc ipso, talem collationem utrovis illo modo, activè scilicet, & effectivè, sive etiam passivè, ac subjectivè spectatam, contineri sub illo: Quodcumque, quòd est morale super terram, super quo Christus Oecumenicae Ecclesiae in

suo Capite, Summo Pontifice, vel universali Concilio repraesentatae, concessit indefinitam ligandi, & solvendi potestatem.

PROBATIO II.

In qua refutatur secundum Adversariorum adductum Argumentum.

39. Quando sanctiones Conciliares, quibus Regibus, vel Imperatoribus adempta est suae dignitatis auctoritas, dicuntur nisi fundamentis, quae non tam Juris sint, quam Facti, in quibus adeò Summus Pontifex, atque etiam Concilium Generale possit errare; ad hujus objectionis vim fortius elidendam vel maxime conducit, expendere normam, sub qua oporteat fieri Oecumenici Concilij sanctiones, univertos Christi fideles obstringendi auctoritatem obtinentes.

40. Pro primo sane principio ejusmodi Oecumenicae sanctionis, oportet, supponi aliquod seu speculativum pro dogmatibus definiendis, seu practicum pro morum Christianae Religionis consentaneorum constitutionibus sancientibus, vel ex ipsa Divina fide immediate certificatum, vel in Verbum Dei certò reducibile principium. Si equidem sub tali fidei principio Concilium Oecumenicum procedere velit ad subinferendam sanctionem, seu fidem ipsam, seu mores in generali concernentem, oportet, alterum subsumptum (& uti Scholae loquuntur per modum Minoris adhibitum) principium esse vel de fide etiam, vel lumine naturae notum, ut in vi duorum ejusmodi, Majoris scilicet, ac Minoris principiorum collationis factae, inferatur conclusio seu dogmatica, seu omnimodè certae moralis sanctionis sub demonstrativae consequentiae energia, in ipsam fidei veritatem reducibilis.

41. Quando autem sanctio Oecumenici Concilij terminatur super individua quampiam re, seu Christiani nominis personam, veluti si Sancti cuiuspiam Canonizatio, sive cuiuspiam Canonici libri definitio, vel etiam Regis Ecclesiae sanctae rebellis exauthoratio decernatur, tunc Minoris loco subsumptum principium, omninò dependet ex ijs, quae sunt Facti, sicque adeò per naturam obnoxia errori. Sub cuiusmodi tamen, secundum intellectus, quò speculativi lineam, Facti fallibilitate, ad intellectum quò practicum habito respectu, intervenire potest moralis certitudo, sub quò post competentem, ac debitam super rei veritate indaganda adhibitam industriam, fiat securitas conscientiae à culpa, deordinationeque extra Moralitatis honestatem desciscente excusans. Quae adeò moralis certitudo, quò ex humana duxat industriam est procedens, licet speculativè loquendo, sit obnoxia errabilitati, at tamen, quò per gratiae Divinae irradiationem elevatur ad statum, prudentiae non jam acquisitae, sed insulae, ac supernaturali commensuratum, expers redditur erroris etiam speculativi: quemadmodum in prudentiae Divinae, Christum sub his determinatis Eucharisticis speciebus adorabilem distantis practico judicio,

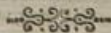
cio ea sit per Spiritus sancti depurationem à materiali errori obnoxia concrezione abstractio, ut, si species adorationi exposita non sint verè ac realiter consecratae, ad illas nequaquam, sed ad Eucharisticas species, quæ ab ista falsa concrezione abstractas, terminetur religiosæ, secundum supernaturalem patriæ virtutem exhibendæ adorabilitatis, repræsentativa, prudentiæ infusæ ratio practica.

42. A fortiori igitur hæc per Spiritum sanctum à materiali errabilitati obnoxia concrezione depuratio, & abstractio locum habet circa Conciliares sanctiones, quæ ex Facti errori subiectis probationibus prosuenter: ita ut Ecclesiæ sanctæ iudicium à Spiritu sancto dirigendum, non permittatur ab isto Veritatis Spiritu proferri super ullo Facti fundamento, nisi revera existat verum. Atque hoc est, quod Spiritus sancti assistentia in tantum præsto sit Concilijs Oecumenicis ex prudentiæ non naturalis, sed supernaturalizatae, ac Divinizatae iudicio sancientibus, ut pro indubitato sit tenendam principio, Spiritum sanctum docere omnem veritatem, non sub fidei duntaxat lumine, sed prudentiæ quoque infusæ dictamine. Quod si ergo Conciliaris quæpiam sanctio partim ex fidei principio quæ Majori, partim ex moralis certitudinis principio, prudentiæ infusæ, ac supernaturali per Spiritus sancti gratiam consensurata, Minoris locum occupante, procedat ad conclusionem in particulari, etiam totam Ecclesiam constringente, auctoritative decernendam, negari profusè oportet, tali conclusioni auctoritative (etiam quæ fundatur in Facto naturaliter fallibili) posse subesse falsum, sed conclusionis ejusmodi reductio fieri debet tum in prius, Majoris loco positum fidei principium, tum in posterius, Minoris vices subiens prudentiæ infusæ principium.

PROBATIO III.

In qua refellitur tertium Adversariorum superius deductum Argumentum.

43. Tenim Concilia Oecumenica, ac Summi Pontifices procedentes adversus Reges sanctæ Ecclesiæ rebelles, vel alias à Regni cælorum ordine gravissimè exorbitantes, nituntur tum fidei indubitato principio, per Christum tradito de Ecclesiæ clavium indefinità super omne, quod super terram morale est, protensâ, ligandi, & solvendi potestate: tum prudentiæ infusæ per Spiritus sancti gratiam formando dictamine, nulli errori subijci possibili, ceu secundario, ac subsumpto, Minore dicto principio. Ex quo adeo duplici principio non ea duntaxat, quæ prudentiæ naturali commensurata est, sed altior, & sublimior infusæ per Spiritus sancti gratiam motæ prudentiæ supernaturali proportionata, certitudo moralis enascitur, omnimodæ expers deceptionis, minimeque obnoxia errabilitati.

§ III.

Nostri sententiæ Argumenta referuntur cum Conclusionem super ijs reflexivâ.

ARGUMENTUM I.

Petitur ex Cap. Ad Apostolica, De Sens. & re iudicat.

44. A Uthor Regalis Sacerdotij lib. 1. §. 7. argumentatur i. ex Cap. Ad Apostolica. De Sens. & re iudicat. in 6. Innocenti IV. Canone, edito in Generali Concilio Lugdunensi sub hoc tenore: Cum dura guerrarum commotio nonnullas professionis Christianæ Provincias diutius afflisset, Nos ad Federicum (nempe Imperatorem II. huius nominis) præcipuum principem secularum, huiusmodi dissensionis, & tribulationis auctorem à felicitate recordationis Gregorio Papa IX. Prædesefore nostro pro suis excessibus anathematis vinculo innodatam, speciales Nuncios & magna auctoritatis viros duximus destinandos &c.

Nos itaque super præmissis, & quam pluribus alijs ejus nefandis excessibus, cum Fratribus nostris, & sancto Concilio maturâ deliberatione præhabita diligenti; cum Iesu Christi vices licet immeriti teneamus, nobisque in persona Beati Petri sit dictum: Quodcumque ligaveris super terram, ligatum erit & in cælis: & quod memoratum Principem, qui se Imperio, & Regnis, omnique honore, & dignitate reddit tam indignum, omni honore, & dignitate privatum à Domino ostendimus, denunciamus: & nihilominus sententiando, privamus omnes, qui ei iurejurando fidelitatis tenentur adstricti, à juramento ejusmodi perpetuò absolventes: Apostolicâ Auctoritate firmiter inhibendo, ne quisquam de cætero sibi tanquam Imperatori, vel Regi pareat, & intendat: decernendo, quoslibet, qui ei deinceps velut Imperatori, vel Regi consilium, vel auxilium præstiterint, seu favorem, ipso facto Excommunicationis sententiæ subiacere. Illi autem, ad quos electio spectat Imperatoris, liberè eligant.

Ex quâ sanctione præcitatus Author instigat ad audiendum, ac perpendendum; quomodo non Pontifex tantum, aut Concilium, sed utrumque in medio ipsius Galliæ, consensuque Ecclesiæ Gallicanæ ipsissimam illam sententiam pronuntiavit, quam defendimus, quamque nemo alius impugnare potest, quam qui apertè se, & Concilio Universali, & Ecclesiæ Gallicanæ adversarium profiteatur.

Obiectio.

45. Excipi potest ex parte adversâ, hunc Canonem haud evincere intentum præinsinuatæ argumentationis, nisi fundamentum ejusdem ostendatur nixum Verbo Divino.

Responsio.

46. Innitendo partis adversæ postulato, discretè pronunciamus, manifestè probari ex præadductâ sanctione Pontificiâ, & Conciliati, quod